

KÜÇÜK İŞLETME YÖNETİMİ

KISA ÖZET

İŞY204U

1. Ünite – Küçük İşletmelerin Özellikleri

KÜÇÜK İŞLETME KAVRAMI

Küçük İşletmeleri Tanımlarken Kullanılan Ölçütler:

Küçük işletmelerin ülkeler ve bölgeler arasında farklı tanımlanmaları nedeniyle dünya genelinde ortak bir tanım bulunmamakla birlikte, genel olarak baktığımızda bu işletmeleri tanımlamada niteliksel ve niceliksel (sayısal) olmak üzere iki temel ölçütün kullanıldığı görülmektedir. Niceliksel ve niteliksel ölçütler ülkelerin ve sektörlerin sosyo-ekonomik durumlarına göre farklılık gösterebilmektedirler.

Niteliksel (Kalitatif) Ölçütler:

Küçük işletmeleri tanımlarken niceliksel ölçütlerin destekleyicisi olan niteliksel ölçütler olarak şu esaslar göz önüne alınmaktadır (Şimşek, 2002);

- ✚ Bağımsız yönetimin mevcudiyeti (yönetici bağımsızdır; yönetici aynı zamanda işletme sahibi olduğu için, dışarıdan denetlenmesi söz konusu değildir.),
- ✚ İşletme sahibinin belirli bir risk yüklenmesi,
- ✚ İşletme, maliyet ve yönetim öğelerinin bütünleşmesi,
- ✚ İşletme sahibi ile çalışan personel arasında yakın bir ilişkinin bulunması,
- ✚ Yönetimde uzmanlaşmanın az olması,

Niceliksel (Kantitatif) Ölçütler:

Küçük işletme tanımlarının genelinde işletmelerin niceliksel ölçütleri temel alınmaktadır. Bunun nedeni niceliksel ölçütlerin daha kolay ölçülebilmesi ve tarafsız sonuçlar vermesidir. Küçük işletme tanımlarında karşımıza çıkan başlıca niceliksel ölçütler şunlardır (Müftüoğlu, 2007):

- 📍 İstihdam edilen personel sayısı
- 📍 Ücret toplamı ve işgücü maliyet toplamı
- 📍 Sabit varlıkların miktarı
- 📍 Sabit varlıkların değeri

Nitel ve nicel ölçütler dikkate alınarak kimi ülkelerde küçük işletmelerin ikili, üçlü ve dörtlü sınıflandırmaya tabi tutulduğu görülmektedir. Şöyle ki:

- Küçük ve 2) Büyük işletmeler,
- Küçük, 2) Orta ve 3) Büyük ölçekli işletmeler
- Çok küçük, 2) Küçük, 3) Orta ve 4) Büyük ölçekli işletmeler

Geleneksel işletmeler: Bu işletmelerde iş sahibi zamanının önemli bir bölümünü rutin günlük işlerle geçirir. İşyeri ve kendisiyle ilgili bir değişim talebi olmayan, belirli bir getiri düzeyi ile yetinilen işletmeler bu grupta yer almaktadır. Büyüme amacı taşımayan, pazar koşulları değişmekle birlikte bu gelişmelerden habersiz işletme sahiplerinin işyerleridir.

KÜÇÜK İŞLETME YÖNETİMİ

Küçük İşletmeleri Tanımlamada Kullandığı Ölçütler

ÖLÇÜTLER			
	Sermaye	İşçi Sayısı	Ciro + Sermaye + İşçi Sayısı
ÜLKELER	Bangladeş Endonezya Gana Hindistan Nepal Nijerya Kenya Sri Lanka	Brezilya Malezya OECD Tayland	AB ABD Filipinler Japonya Peru Sudan Türkiye Venezuela

Avrupa Birliği, Ocak 2005 itibariyle güncellenen küçük işletme tanımında üçlü bir sınıflama yapmıştır. Bu sınıflamaya göre;

- ❖ 10'dan az çalışanı olan ve toplam bütçesi ya da iş hacmi 2 milyon Avro'nun altında olan işletmeler mikro,
- ❖ 50'den az çalışanı olan, toplam bütçesi veya iş hacmi 10 milyon Avro'nun altındaki işletmeler küçük,
- ❖ 250'den az çalışanı olan, toplam iş hacmi 50 milyon veya toplam bütçesi 43 milyon Avronun altında olan işletmeler orta büyüklükte işletme olarak tanımlamıştır

OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) küçük işletmeleri sınıflandırırken;

- ☐ 1-4 arasında işçi çalıştıranları mikro,
- ☐ 5-19 arasında işçi çalıştıranları çok küçük,
- ☐ 20-99 arasında işçi çalıştıranları küçük
- ☐ 100-499 arasında işçi çalıştıranları orta büyüklükte işletme olarak tanımlamaktadır. Türkiye'de uzun süre küçük işletmeler için farklı kurum ve kuruluşlarca farklı tanımlamalar kullanılmıştır. Küçük işletmeler için kullanılan bu farklı tanımlamaların karmaşaya ve farklı uygulamalara neden olduğu görülmüştür. Ancak tanımlamada farklılıklar bulunmasına karşın Türkiye'de küçük işletmeler için en belirleyici unsurlardan birinin işletme sahibi ile işletmenin bütünleşmiş yapısı olduğu ortaya çıkmaktadır.

A. Mikro işletme: 10 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosu 1 milyon Türk Lirasını aşmayan çok küçük ölçekli işletmeler,

B. Küçük işletme: 50 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosu 5 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler,

C. Orta büyüklükteki işletme: 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosu 25 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler

- ✓ *Türkiye'de küçük işletmelerin tarihsel gelişimi 13. yüzyıla kadar dayanmaktadır*

KÜÇÜK İŞLETMELERİN BELLİ BAŞLI ÖZELLİKLERİ

Küçük işletmeleri büyük işletmelerden ayıran belli başlı özellikler arasında pazarı etkileme gücü, bağımsızlık ve kişisel etki açısından farklılıklar vardır Küçük işletmelerde yaygın olarak görülen özellikler;

- Girişimcilik Özelliği
- Esneklik
- Yeniliklere Açık ve Müşteriye Daha Yakın Olma
- Teknik Yeniliklerde Daha Fazla Verimlilik
- Üretimdeki Boşlukların Hızla Doldurulması
- Bürokrasinin ve Yönetici Grubunun Az Olması
- Çalışanlarla Daha Yakın İlişki
- Büyüme

KÜÇÜK İŞLETMELERİN ÜSTÜNLÜKLERİ

Küçük işletmeler, birçok açıdan büyük işletmelerden daha fazla üstünlüğe sahiptirler. Küçük işletmeler büyük işletmelerle rekabet etmede girişimciye iki temel avantaj sağlayabilir. Bunlar; müşteri ve işletme personeli ile daha yakın ilişkiler içerisine girebilmek ve pazarlama, üretim ve hizmet konularında büyük işletmelere göre daha esnek olabilmektir. Küçük işletmeler faaliyette buldukları yerel pazarı daha iyi tanıyan, pazarın özelliklerini ve gereksinimlerini daha iyi görebilen, pazardaki alıcı ve satıcılarla daha yakın ilişkiler içerisinde olan işletmelerdir. Özellikle, müşteriyle olan yakın ilişkileri, bu işletmelere büyük işletmelerin sahip olamayacakları bir üstünlük sağlamaktadır

- Yönetim fonksiyonundan çok denetim fonksiyonuna daha fazla ihtiyaç duyarlar.
- Üretim fonksiyonu diğer fonksiyonlara göre daha önemlidir. Daha az yatırımla daha çok üretim ve ürün çeşitliliği sağlamaktadırlar.
- Üretilen mal veya hizmete olan talebin sınırlı olduğu pazarlarda faaliyette bulunabilirler.
- Kolay bozulabilen malları üretirler ve satarlar.

5

KÜÇÜK İŞLETMELERİN ZAYIF YÖNLERİ

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin zayıf yönleri, aşağıda temel özellikler dikkate alınarak belirlenmiştir.

- ☐ Küçük ölçekli ve dağınık olmalarından dolayı verimlilikleri düşüktür. Türkiye’de küçük işletmelerin % 95,4’ü 1–9 arası işçi çalıştıran mikro ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Dolayısıyla sanayi sektöründe yer alan işletmeler analiz edildiğinde, geleneksel yapının egemen olduğu aile işletmelerinin büyük çapta sistemin içinde var oldukları görülmektedir. Bu işletmeler gerek yönetim, gerekse mali ve pazarlama konularında tutucu bir eğilim ve davranış göstermekte, verimlilik ilkelerini çoğunlukla hayata geçirememektedirler
- ☐ Pazar ve sektör bilgileri yetersizdir
- ☐ Teknik bilgileri yetersizdir
- ☐ Teknoloji düzeyleri genellikle düşüktür

KÜÇÜK İŞLETMELERE ÖZGÜ SORUNLAR

Küçük işletmelerin, yaşamlarını sürdürebilmeleri, büyüebilmeleri ve büyük sanayiye destekleme çabaları, yönetim, personel, finansman, örgütlenme, pazarlama ve diğer sorunlar nedeni ile yetersiz kalmaktadır Gelişmekte olan ülkelerde küçük işletmelerin sorunları, kendi

bünyeleri doğrultusunda hiç de küçük sayılmayacak boyutlardadır. Sınırlı bir sermaye ve güce sahip olan bu işletmeler, çoğu zaman sorunlarını çözemez durumda kalmaktadır. Küçük işletmelerin faaliyetlerinde ve büyümesinin önündeki engeller ve temel sorunlar;

- ✚ Teknoloji
- ✚ Dış ticaret
- ✚ Danışmanlık
- ✚ Kuruluş yeri seçimi
- ✚ Tecrübe ve deneyim eksikliği

KÜÇÜK İŞLETMELERİN TOPLUMSAL VE EKONOMİK ÖNEMİ

Küçük İşletmelerin Toplumsal Açısından Önemi:

Küçük işletmelerin piyasalara sağladığı canlı, hareketli üretim ve rekabet ortamından tüm toplum istifade eder. Bunlar arasında; *zenginlik, iş imkânları, tüketicilerin artan tercih şansı, sağlık, eğitim ve refah hizmetlerinin etkin bir şekilde sağlanması, toplumdaki uç grupların (göçmenler, azınlıklar, uzun süreli işsizler ve ayrımcılığa maruz kalanlar) ve işe girmede dezavantajlı sosyal kesimlerin istihdam şansı bulması ve ekonomiye katılımlarının arttırılmasını* sağlamak yer alır.

Bütün bunlarla beraber dengeli toplumsal ve bölgesel kalkınma, daha çok sayıda insanın sosyal korunmaya kavuşması, yaşam kalitesinin yükselmesi, işçi-işveren arasında iyi ilişkilerin gelişmesi ve orta sınıfın güçlenmesine büyük katkıları olmuştur. Ayrıca toplumun aşırılıklardan ve sosyal çalkantılardan korunması, yabancılaşmanın azalması, bölgesel ve bireysel gelir dağılımı problemlerinin azalması, gibi konularına da büyük katkılar sağlamıştır.

6

Küçük İşletmelerin Ekonomik Açısından Önemi:

Küçük işletmelerin ekonomik gelişmedeki önemleri şu şekilde sıralanabilir (Atıcı, 2006):

- ➡ Son yıllarda yapılan istatistiksel çalışmalar, bu işletmelerde istihdam yaratma gücünün büyük işletmelere oranla dört kat daha fazla olduğunu göstermektedir. Böylece küçük işletmeler istihdam yaratılan çevrenin ekonomik gelişimine büyük katkı sağlamış olmaktadır.
- ➡ Küçük işletmeler çoğunlukla ikinci el sermaye mallarını alıp kullanarak bazen de atıl durumdaki sermayeyi kullanarak çalışmaktadırlar. Böylece atıl durumda olan sermaye teçhizatı, üretim sürecinde devreye girmekte ve daha çok üretim yapılmasına neden olmaktadır. Bu gelişme ise ulusal ekonomiye istihdam artışı sağlamaktır.
- ➡ Küçük işletmeler sermaye kaynaklarının düşük kârlı endüstrilerden yüksek kârlı endüstrilere akmasına yardım ederek sermaye piyasalarının daha etkin çalışmasını sağlamaktadırlar.

KÜÇÜK İŞLETME KURULUŞLARI VE DESTEK KURUMLARI

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Dairesi Başkanlığı (KOSGEB):

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme Dairesi Başkanlığı, kısa adı ile KOSGEB, 12 Nisan 1990 tarih ve 3624 sayılı kanunla kurulmuş olup, ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük işletmelerin payını ve etkinliğini arttırmak, rekabet güçlerini ve düzeyini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. KOSGEB'in 3624 sayılı Kuruluş kanunu çerçevesindeki görevleri 4 ana maddede özetlenebilir

1. Bilgi ve teknoloji temini
2. Girişimciliğin desteklenmesi
3. Yan sanayi ilişkilerinin güçlendirilmesi
4. Eğitim

KOSGEB yukarıda belirlenen görevlerini aşağıdakiler aracılığıyla yerine getirmektedir:

- ▣ İhtisas Merkezleri
- ▣ Danışmanlık ve Kalite Geliştirme Merkezleri
- ▣ Teknoloji Geliştirme Merkezleri/Teknoparklar
- ▣ Pazar Araştırma Merkezleri
- ▣ Bilgi İletişim Merkezleri
- ▣ Yatırım Yönlendirme Merkezleri

Türkiye Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticileri Vakfı (TOSYÖV):

TOSYÖV Şubat 1990 tarihinde Ankara’da kurulmuştur. Vakıf, çalışan sayısı 5 ile 200 arasında değişen tüm işletmeleri küçük ve orta ölçekli işletme olarak kabul eder. Bu işletmelerin sahipleri, serbest meslek mensup ve yöneticileri vakfa üye olmak için başvurabilirler TOSYÖV, ülkedeki küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmelerini sağlamayı ve bu işletmelerin lobisi ve örgütü olmayı amaçlamaktadır. Ayrıca ülkenin her yerinde konferans, seminer, panel ve benzeri etkinliklerle küçük işletme elemanlarının eğitimini de amaçlamaktadır.

Milli Prodüktivite Merkezi (MPM):

1965 yılında 580 sayılı yasa ile kurulmuş olup özel hukuk hükümlerine tabi kamu kurumu niteliğinde bir kuruluştur. Verimlilik ilkelerine uygun ekonomik gelişmeye yardımcı olacak çalışmaların yapılması, kamu ve özel kesim işyerlerinde verimliliği arttıracak yöntemleri araştırıp bularak uygulama önerilerinde bulunması, verimlilikle ilgili teknik yayın, yardım, eğitim ve danışmanlık çalışmaları kurumun başlıca görevleri olmaktadır. MPM bu konularda küçük işletmelerden gelen talepleri öncelikle kabul etmektedir.

Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK):

TESK, genel olarak esnaf ve sanatkarların faaliyetlerinin mesleki çıkarlar ve ülke yararına uygun şekilde yürütülmesini sağlamayı ve bu hususta lüzumlu görülecek her türlü önlem ve girişimlerde bulunmayı amaçlamaktadır. Diğer görevlerini şöyle sıralamak mümkündür (Köksal ve Aydemir, 2004);

- Esnaf ve sanatkarları yurtiçinde ve uluslararası düzeyde temsil etmek, esnaf örgütleri ile uluslararası dayanışmayı sağlamak,
- Ulusal ekonomideki gelişmelere paralel olarak lüzumlu görülecek mesleki önlemleri almak, dünyadaki değişimlere göre esnaf ve sanatkarlarımızın uyumunu sağlayacak girişimlerde bulunmak,

Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkezi Birliği:

Küçük esnafın finansman ihtiyacını karşılamak amacı ile kurulan Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri, 1969 yılına kadar Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olarak, 1969 yılından sonrada 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’nun yürürlüğe girmesi ile bu kanun hükümlerine göre faaliyetlerini sürdüren özel hukuk tüzel kişiliğine haiz kuruluşlardır (<http://www.teskomb.org.tr>). TESKOMB’un amacı kooperatife ortak olan esnaf ve

sanatkârlara mesleki faaliyetleri için gerekli krediyi sağlamak ve kredi ve banka teminat mektubu almak üzere kefil olmaktır

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB):

Odalar ve Borsalar Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanun 8 Mart 1950 tarihinde hazırlanmış, 15 Mart 1950 tarihinde 7457 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. TOBB, özel sektörün Türkiye’de mesleki üst kuruluşu ve yasal temsilcisidir. TOBB’un halen, yerel düzeyde, ticaret, sanayi, ticaret ve sanayi, deniz ticaret odaları ve borsalar şeklinde oluşmuş 365 üyesi bulunmaktadır TOBB’un sağladığı hizmetler şu şekilde sıralanabilir (<http://www.tobb.org.tr>);

- ❖ İşletmelere sanayi veritabanı sağlamak,
- ❖ Yurtiçinde ve yurtdışında ürün ya da hizmet alıp satmak isteyen firmaların birbirleriyle bağlantı kurmalarına yardımcı olmak için geliştirilmiş ve otomatik eşleştirme yapmak,

Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB):

TEYDEB’in amacı, ülkemizin ekonomik ve sosyal refahını artırmak için, sanayi kuruluşlarının araştırma ve teknoloji geliştirme yeteneğini, yenilikçilik kültürünü ve rekabet gücünü yükseltmektir. Bu amaçla; proje esaslı araştırma teknoloji geliştirmeye kaynak ayrılmasını özendirecek, risk paylaşımlı destek mekanizmaları uygular. Üniversite-sanayi, sanayi-sanayi işbirliği ve teknoloji transfer mekanizmaları oluşturulmasına katkıda bulunur.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı:

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT), hazırladığı Kalkınma Planları ve Yıllık Programlarla küçük işletmelere yönelik politikaları hazırlamakta ve bu politikaların etkili bir biçimde uygulanması için koordinasyon görevi yürütmektedir

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/kucuk-isletme-yonetimi-isy204u?search=%C4%B0%C5%9EY204U>